

ønsker en taalsom Folkekirke med et broget Indhold, hvor der bliver Plads baade for Loke og for Tor, er jeg dér ganske uenig med det ærede Medlem. Medens jeg godt kan se, at den Tid maa komme, da Stat og Kirke maa skilles, saa tror jeg dog ikke, den taalsomme Folkekirke har Levevilkaar her i Danmark; den Dag, den taalsomme Folkekirke bliver indført, vil Adskillelsen være lige for Døren. Naar det ærede Medlem i denne Forbindelse talte om de store døde Masser i Folkekirken, er jeg ikke ganske klar over, hvad han sigtede til eller Omfanget af denne Betegnelse, men jeg vil gerne sige, at hvis det ærede Medlem, hvad jeg tror, har ikke saa lidt Føling med Menigheds-kredsene ude omkring i Landet og Livet i Folkekirken, vil han vide ligesom jeg, at de store Dele af Sognemenighederne ikke ønsker at gaa ud af Folkekirken, ikke ønsker Frikirken og heller ikke ønsker en taalsom Folkekirke. De ønsker, at den Kirke, de har modtaget fra deres Fædre, og som de har været glade ved og holder af — lad være, at det er dem lidt uklart — bevarer, som de hidtil har kendt den. Jeg tror, man maa sige, at saaledes ser hele det store kristne Folk i Danmark paa den Sag. Taalsomheden kan nemlig blive saa stor indenfor Kirken, at denne til sidst ikke er nogen Kirke mere.

Jeg vil ønske, at de foreliggende Lovforslag maa blive til Love, og at der derigenem maa skabes gode Kaar for vor Folkekirke. Jeg haaber, at det maa vare længe, før Kirke og Stat skal skilles ad, at Arbejdet maa blive et saadant, at Kirken kan være tjent dermed, og at Staten faar den Indflydelse, som den bør have, og endelig haaber jeg, at Lovforslagene maa blive gennemført i denne Samling.

Vanggaard: Med de til Forhandling værende Lovforslag skal jeg i Almindelighed udtale min Tilfredshed. Hvad jeg særlig har at bemærke, angaar et enkelt af disse Lovforslag, nemlig Lovforslaget om Oprettelse af to nye Bispeembeder. Jeg anser en saadan Foranstaltning for ønskelig og nødvendig, og det er ikke om den, jeg vil tale, men om den mulige Inddeling af Omraaderne for de nye Bispedømmer. Der er neppe Tvivl om, at det er nødvendigt at dele Sjællands Stift, og naar der i det hele taget skal foretages en Deling, er det vel ikke absolut ligegyldigt, hvordan Delingen foretages, om end jeg paa den anden Side ikke kan indse, at dette Spørgsmaal vil være af saa overordentlig vital Betydning. Derimod ser jeg noget anderledes paa Forholdet for de

judske Stifters Vedkommende; jeg ser ogsaa, at der i de Lovforslaget ledsagende Bemærkninger er nævnt, at man ikke i Lovforslaget har villet stille noget bestemt Forslag med Hensyn til Delingen, fordi man vilde give Rigsdagen Lejlighed til at udtale sig om disse Spørgsmaal, og i den Anledning er det, jeg fremsætter disse Bemærkninger. Jeg ser ikke gerne, at de judske Stifter omlægges; Stiftsinddelingen er ældgammel her i Landet, en af de ældste Inddelinger, vi har, ikke saa gammel som Herredsinddelingen, der for Resten har faaet Lov til at bestaa næsten uforandret indtil vore Dage, maaske heller ikke saa gammel som Sysselinddelingen, der jo ikke mere bestaar, men det er en overordentlig gammel Inddeling, som har historisk Hævd, og det forekommer mig uheldigt at omkalfatre den. Jeg tror, Befolkningen i de paagældende Egne har vænnet sig til at se hen til Viborg, Aalborg, Ribe og Aarhus som nu een Gang deres Bispesæder, og denne Følelse bør efter min Mening respekteres, hvis det er muligt uden alt for store praktiske Ulemper, og jeg synes, det er muligt. Selv om man opretter det nye Haderslev Stift, hvad jeg gerne ser og betragter som nødvendigt, vil der ikke være en saa voldsom Ulighed i Omraade — navnlig naar vi ser paa Spørgsmaalet Sjællands Stift i Sammenligning med de judske Stifter —, at en ny Deling er aldeles nødvendig. Der har med Hensyn til Grænsen for det sønderjydske Stift været Tale om at lægge den Del af Vestslesvig, der tidligere har hørt under Ribe Stift, særlig Tørring Len, ind derunder, og jeg forstaaer, at foruden Hensynet til Ønskeligheden af at slette Grænsen ved Kongeaaen er ogsaa dette, at man tænker paa at gøre noget saadant, begrundet netop i den gamle Tradition, at disse Egne har hørt under Ribe Stift. Men naar man tænker paa at lægge disse Egne under Ribe Stift, væsentligt fordi de en Gang har hørt dertil og derfor har denne Tradition, maa jeg sige, at en saadan Tradition jo kan være lige saa berettiget i andre Egne af Jylland, hvor man muligvis af den Grund kan have meget imod at blive henlagt under andre Stifter. I Sønderjylland har Befolkningen nu i et langt Tidsrum været løsrevet fra Ribe Stift, og for saa vidt kunde der, naar der ikke var Spørgsmaal om at slette Grænsen, være mindre Grund til at føre Forholdet dér tilbage til det oprindelige. Naar man vil gøre det dér, er det, efter hvad jeg forstaaer, paa Grund af den Tradition, at disse Egne har hørt sammen i